HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

סיפא קרי ליה למעילתו איל אשם רישא דהוה ליה איל [א] רובן קרן וחומשו [ב] קרו ליה למעילתו גזילו סיפא דלא הוי איל [ג] רובן קרן וחומש קרי ליה איל אשם מעילתו ויביא עמה סלע וחומשה בעי רב מנשיא בר גדא [ד] בכינום חומשין מהו שיתכפר מי אמרינן אם תימצי לומר [ה] אדם מתכפר בשבח הקדש משום דקטרח קמיה אבל הכא דלא קטרח לא מתכפר או דלמא אם תימצי לומר אין אדם מתכפר בשבח הקדש משום דלא אפרשיה אבל הדין כינום חומשין דאפרשיה [ו] איכא למימר מתכפר דאיבעי להו [ז] מתכפר בשבח הקדש או לא ת"ש המפריש שני סלעים לאשם ולקח בהן שני אילים לאשם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה מאי לאו דזבן [ח] בארבע איל ושבח דשוי תמניא ושמע מינה אדם מתכפר בשבח הקדש לא הכא במאי עסקינן [ט] דאוזיל רועה גביה ת"ש [י] לקח איל בסלע ופטמו והעמידו על שתים בשר ש"מ אדם מתכפר בשבח הקדש לא פטמו שאני דהא חסר ליה תמניא ת"ש [יא] לקח איל בסלע והרי הוא בשתים בשר הכא נמי כשפטמו א"ה היינו רישא רישא דזבן בארבע ואשבחיה בארבעה אחרינא דחסר ליה תמניא סיפא דזבן איל בארבע ואשבחיה בתלתא ושוי תמניא [יב] אי הכי אימא סיפא ישלם סלע [יג] הא חסר ליה ז' מאי ישלם תשלום דסלע ואי ס"ל דאין אדם מתכפר בשבח הקדש כי יהיב תשלום דסלע מאי הוי איל בן שתי סלעים בעינן וליכא לעולם קסבר אדם מתכפר בשבח הקדש אי הכי תשלום דסלע לא יתן היינו טעמא דקיהיב תשלומין דסלע גזירה [יד] שמא יאמרו איל פחות משתי סלעים מכפר מאי הוי עלה תא שמע [טו] בשעת [יז] הפרשה יפה סלע

בשעת כפרה יפה שתי סלעים (לא) יצא [יח] בעי רבי אלעזר אדם מתכפר בשבח הקדש או לא א"ר יוחנן כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דא"ר יוחנן [יט] אין ועל הדא אמרה דתנן [כ] ולד תודה ותמורתה וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אין טעונה לחם [כא] ושלח [כב] ר' חנינא משמיה דר' יוחנן לא שנו אלא לאחר כפרה [כג] דולד אין טעון לחם אבל לפני כפרה טעון לחם אלמא קסבר [כד] מתכפר בשבח הקדש בעי ר' אלעזר בעלי חיים נדחין או לא א"ר יוחנן [כה] הרי כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דר' יוחנן אמרה אין [כו] דאמר ר' יוחנן [כז] בהמה של שני שותפין הקדיש חציה [כח] וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה [כט] ש"מ תלת ש"מ בעלי חיים נדחין [ל] וש"מ קדושת דמים מדהה וש"מ יש דיחוי בדמים [לא] בעי ר"א [לב] ההוזלו טלאים בעולם מהו מי אמרינן [לג] מבחר נדריכם בעינן והא איכא או דילמא [לד] כסף שקלים בעינן וליכא א"ר יוחנן כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו ולא והאמר ר' יוחנן [לה] אמר ר' שמעון בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להן תקנה לאכול בקדשים אימא לא לימדנו הלכה זו והא רבי [לו] זירא בר אדא מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש גופא אמר רבי יוחנן משום רשב"י מפני מה לא נתנה [לז] קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים מתקיף לה אביי אלא מעתה חטאת חלב [לח] ינתן לה קצבה דלכפרה אתיא ולאו לאישתרויי באכילת קדשים הוא מתקיף לה רבא אלא מעתה אשם נזיר [לט] להוי ליה קצבה דלבטלה הוא דאתי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי [מ] אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד קשיא:

מתני'

לא הסביה בו כלום: **איל.** שקנו בשתי סלעים [נ] ליכא: **מאי הוי עלה.** דהאי איטייא דחיקא הוא דאי אדם מתכפר בשבח הקדש תשלום סלע לא הוי [מא]: **תא שמע.** דמתכפר: ה"ג בתוספתא [פ"ד ה"ס] **בשעת הפרשה יפה סלע וכשעה כפרה יפה שתי סלעים יצא: בעי רבי.** רבי אלעזר לא שמעיה ליה הך בריתא: **ולא שמע הלכה זו ממני.** בתמיה: **ועל הדא אמרה.** במסכת מנחות בפרק המודה (דף עט.): **אין טעונות לחם.** התם מפרש טעמיה: **לא שנו.** דולד אינו טעון לחם אלא לאחר כפרה שכבר הקריב את אמו ויצא ידי נדרו אבל לפני כפרה יקריב זה במקום אמו לחובת נדרו וטעון לחם. אלמא אדם מתכפר בולד דהיינו שבח הקדש: **בעלי חיים נדחין.** מעל גבי המזבח או לא כגון שעירי יום הכיפורים ומת אחד מהן מהו שיקריב חבירו ויביא אחר עמו מי אמרינן נדחה זה במיתת חבירו או לא. אמרינן נדחה זה בשביל שאם יבא אחר אינו יכול לעכב: **ודחיין דמים.** אם הקדיש בהמה שנתמה שעתה קדושה אינה קריבה. דאיתא בזבחים (יב.). ומה שנתמה שעתה קדושה אינה קריבה. דאיתא בזבחים (יב.). ומה שנתמה שעתה קדושה אינה קריבה. דאיתא בזבחים (יב.). **בעלי חיים נדחין.** בהמה שנתמה בחיים דחויה דיחוי גמור, אף לכשנתמת לגמר שהיתה לחויה אינה קריבה אלא דחויה (פסחים צח.). ואע"ג דסדר מיחוי אינו לעולם משום דיחוי קמלי אינו לעולם (תמורה כו.) אם נדחו יבאו לעולם, ואיכא (ע"ז יומא סד.). אין דיחוי אלא בשתוכן אבל בעלי חיים אינם מחוברין ונמלאין, ולהיות קריבה הן בהמה כשחזר ונקרא חליה (קדושין ז.). **קדושת דמים מדהה וש"מ יש דחוי בדמים.** אפילו דבר אלא קדש תמילה לחקנת גופו אלא לגמרי, כגון הקדיש חליה וחליה השני מולין, נחוי לקרבן לגופו כמחילת הקדישו אינו קרוב עוד לעולם, דהוא"ל ונדחה ידחה, ואלא מיהא אין דיחוי הקדשים אלא הקדש לגופו ונדחה מהקריב, אבל קדושת דמים לא אלימא לגמרי כיה מותת דיחוי ואי אמיא לה שעת הכשר הקרבנה כגון הכא דחזר ונקרא חליה תקנב (פסחים צח. וכעי"ז זבחים יב: תמורה כו.) **לוקא אחמיא יש דיחוי בכביל דדמים אלא פרע לקנות חליה אל חבריו אלא היתה קויה לו כהקדשים, שעדיין לא קנה חליה מאל חבירו, ואינו נראה לגמרי** (זבחים שם).

שיטה מקובצת

א) איל דזבן קרן תיבת רובן נמחק: **ב)** איל דזבן קרן תיבת רובן נמחק: **ג)** ע"ר בחדושין: **ד)** דאפרשיה אימא לך מיהכפר תיבות איכא למימר ל"ש: **ה)** להו אדם מתכפר: **ו)** דאוזיל רועה גביה. גלירן ולא משני הכא דמיירי בשפטמו מדלא קתני אחד בשתי סלעים אלמא דלא מיירי בשפטמו: **ז)** א"ה אימא סיפא. גלירן אי אמרת בשלמא דאייירי בלא פטמו אלא דשבח מאליו ואדם מתכפר בשבח הקדש ניחא דמצריך לשלם סלע מביתו כו'. הר"י ד"ל: **ח)** סלע מביתו אמאי הא חסר ליה ז' מאי ישלם סלע תשלום: **ט)** גזירה. ס"א שלא יאמרו אדם מתכפר בפחות משתי סלעים: **י)** הפרשה יפה שתי סלעים ובשעת כפרה יפה סלע יצא: בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתי סלעים לא יצא. גלירן בקצת ס"י הגירסא להיפך בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתים כשר בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת כפרה יפה סלע פסול עיין בפי' המשנה ברמב"ם ובראב"ד גריס כגירסת רש"י. בשעת הפרשה ליכא לאוקמא כשפטמו מדלא קתני והרי הוא בשתים כדלעיל וגם מדקתני בשעת הפרשה יפה סלע משמע דלא אוזיל רועה גביה מש"ה לא אוקמי דאוזיל רועה גביה תוס' כת"י: בשעת הפרשה. ואין סברא לומר כשפטמה סלע יצא (בשעת) דבשעת הפרשה יפה ובשעת כפרה יפה שתים דא"כ הוי ליה למימר ובשעת כפרה הרי בשתים. מהר"י ד"ל: **יא)** בעי. ע"י תוס' מנחות (פ ע"ב) ד"ה מאי: **יב)** רב חנניא משמיה: **יג)** על תיבות דולד אין לחם נרשם עליהם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לאחקו: **יד)** קסבר אדם מתכפר: **טו)** על תיבת הרי נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לאחקו: **טו)** וחזר ולקח כו' להכי נקט ב' שותפין שאם היה כולו שלו והקדיש חציה פשיטא שפשטה קדושה בכולה כיון דהקדיש לדבר שהנשמה תלויה בו וחזי להקרבה אבל השתא שהיא של שותפין לא פשטה בכולה והילכך אמר וחזר ולקחה ולא קאמר ואח"כ הקדיש חבירו חציה האחרת משום דלא הוי מצי למימר ועושה תמורה דשותפין אינן ממירין דאיתיא בתמורה וכפ"ק דזבחים. תוס' הרא"ש: **יז)** נדחין דקתני אינה קריבה ומ"מ כו' מדהה דקתני ותמורתה כיוצא בה ומ"מ: **יח)** בדמים דקתני קדושה לאמי קדושה לדמים בפ"ק דקדושין יש גירסא אחרת דלא גריס כגירסא דכאן: **יט)** ויחזן משום ר' תי' אמר נמחק: **כא)** ר' חייא בר אבא מהדר תיבת דירא נמחק ותיבת אדא ל"ש: **כב)** נתנה תורה קצבה: **כג)** חלב נהוי לה תיבת יתן ל"ש: **כד)** נזיר נהוי ליה אות ל' ל"ש: **כה)** ע"י בחדושין: **כו)** דזבן כו' תיבת רוב נמחק: **כז)** איל דזבן קרן וחומשא שהרי ברישא הקרן והחומש עולין עשרה זזי כמו כן אחד מהאילים אשר לקח הוא יפה עשרה זזי ולהכי קרא: **כח)** לאשמו הראשון דהיינו גזילו מעילתו: **כט)** איל דזבן קרן והחומש דהיינו גזילו ומתיבת דהאיל עד תיבת אינו עולה ל"ש: **ל)** וחומש סלע ואין: **לא)** מה"ד תשלום דסלע: **לב)** בעינן וליכא: **לג)** הימנה. גלירן **א)** ר"ל אע"ג דמשנה היא ופליגי ר' יהודה ור"ש מ"מ בעי לאשמועינן כמאן סבר ר' יוחנן: **לד)** דיחוי ושוב אות ד' נמחק:

לה) ל"ל גלוין **ומ"מ מתעיקר היא ניחמא.**

לו) ע"כ שיך לעמוד הקולס. **לז)** נלפה ל"ל ולעולם אימא לך דאין אדם מתכפר בשבח הקדש.

סיפא קרי ליה למעילתו איל אשם רישא דהוה ליה איל [א] רובן קרן וחומשו [ב] קרו ליה למעילתו גזילו סיפא דלא הוי איל [ג] רובן קרן וחומש קרי ליה איל אשם מעילתו ויביא עמה סלע וחומשה בעי רב מנשיא בר גדא [ד] בכינום חומשין מהו שיתכפר מי אמרינן אם תימצי לומר [ה] אדם מתכפר בשבח הקדש משום דקטרח קמיה אבל הכא דלא קטרח לא מתכפר או דלמא אם תימצי לומר אין אדם מתכפר בשבח הקדש משום דלא אפרשיה אבל הדין כינום חומשין דאפרשיה [ו] איכא למימר מתכפר דאיבעי להו [ז] מתכפר בשבח הקדש או לא ת"ש המפריש שני סלעים לאשם ולקח בהן שני אילים לאשם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה מאי לאו דזבן [ח] בארבע איל ושבח דשוי תמניא ושמע מינה אדם מתכפר בשבח הקדש לא הכא במאי עסקינן [ט] דאוזיל רועה גביה ת"ש [י] לקח איל בסלע ופטמו והעמידו על שתים בשר ש"מ אדם מתכפר בשבח הקדש לא פטמו שאני דהא חסר ליה תמניא ת"ש [יא] לקח איל בסלע והרי הוא בשתים בשר הכא נמי כשפטמו א"ה היינו רישא רישא דזבן בארבע ואשבחיה בארבעה אחרינא דחסר ליה תמניא סיפא דזבן איל בארבע ואשבחיה בתלתא ושוי תמניא [יב] אי הכי אימא סיפא ישלם סלע [יג] הא חסר ליה ז' מאי ישלם תשלום דסלע ואי ס"ל דאין אדם מתכפר בשבח הקדש כי יהיב תשלום דסלע מאי הוי איל בן שתי סלעים בעינן וליכא לעולם קסבר אדם מתכפר בשבח הקדש אי הכי תשלום דסלע לא יתן היינו טעמא דקיהיב תשלומין דסלע גזירה [יד] שמא יאמרו איל פחות משתי סלעים מכפר מאי הוי עלה תא שמע [טו] בשעת [יז] הפרשה יפה סלע

בשעת כפרה יפה שתי סלעים (לא) יצא [יח] בעי רבי אלעזר אדם מתכפר בשבח הקדש או לא א"ר יוחנן כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דא"ר יוחנן [יט] אין ועל הדא אמרה דתנן [כ] ולד תודה ותמורתה וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אין טעונה לחם [כא] ושלח [כב] ר' חנינא משמיה דר' יוחנן לא שנו אלא לאחר כפרה [כג] דולד אין טעון לחם אבל לפני כפרה טעון לחם אלמא קסבר [כד] מתכפר בשבח הקדש בעי ר' אלעזר בעלי חיים נדחין או לא א"ר יוחנן [כה] הרי כמה שנים גדל זה בינינו ולא שמע הלכה זו ממני מכלל דר' יוחנן אמרה אין [כו] דאמר ר' יוחנן [כז] בהמה של שני שותפין הקדיש חציה [כח] וחזר ולקח חציה והקדישה קדושה ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה [כט] ש"מ תלת ש"מ בעלי חיים נדחין [ל] וש"מ קדושת דמים מדהה וש"מ יש דיחוי בדמים [לא] בעי ר"א [לב] ההוזלו טלאים בעולם מהו מי אמרינן [לג] מבחר נדריכם בעינן והא איכא או דילמא [לד] כסף שקלים בעינן וליכא א"ר יוחנן כמה שנים גדלנו בבית המדרש ולא שמענו הלכה זו ולא והאמר ר' יוחנן [לה] אמר ר' שמעון בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להן תקנה לאכול בקדשים אימא לא לימדנו הלכה זו והא רבי [לו] זירא בר אדא מהדר תלמודיה כל תלתין יומין קמיה אימא לא נתבקשה הלכה זו ממנו בבית המדרש גופא אמר רבי יוחנן משום רשב"י מפני מה לא נתנה [לז] קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים מתקיף לה אביי אלא מעתה חטאת חלב [לח] ינתן לה קצבה דלכפרה אתיא ולאו לאישתרויי באכילת קדשים הוא מתקיף לה רבא אלא מעתה אשם נזיר [לט] להוי ליה קצבה דלבטלה הוא דאתי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי [מ] אין לך דבר שהוא בא לבטלה אלא אשם נזיר בלבד קשיא:

מתני'

מסורת הש"ס

א) ל"ל קרי, ב) [מנחות פ. פפ. תמורה סה:], ג) מרבש זחי דסיימו סלע, ד) [תוספתא פ"ד ה"ס], ה) [שם ס"ש], ו) מנחות עז:, ז) [שם:], ח) [נ' תוס' תמורה כה: ד"ה ומת ומת ומתו] מנחות פ. ל"ש מאי קמ"ל], ט) קדושין ז. זמחים יב. תמורה כו.], י) [פסחים ל.], יא) ע"ש לקמן כח. וש"ע], יב) ל"ל ר' חייא בר אמי אמר כל מלמדי יומין מהדר תלמודיה קמי' דר' יוחנן ריש כו' [וכ"ש בברכות לח: ומחלין פו:], יג) [לתוספות כש"ס], מ) זהו הגהה, נ) פי' שמעתי מרבי, ס) בס"ש לא יתן, ע) היינו מ"ש לקמן כח. המפרש נקבה לפסחים כו',

תורה אור השלם

1. וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם שָׁמָּה תָּבִיאוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וּתְרוּמַת יְדְכֶם וְכֹל מִבְחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לַיְיָ: דברים יב יא
2. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְיָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיְיָ אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: ויקרא ה טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה במתומכי וכו' ומלורע משום שכפתן:

רבינו גרשום

קדשה לגמרי דחציה איתעבידא בספק וחציה דראי הילכך לא קדשה כל כך ויש לה פדיון ומותר בהנאה אבל מיצה דמה נמי מספק ואח"כ נודע דכולה איתעביד בספק אסור באכילה ובהנאה לפי שעל ספק הפריש תחלה וכבר נעשת כולה בספיקה וכיפרה ספיקה הלכה לה ונעשת מצותה לשם מה שהפרישה ואסור בהנאה: המפריש ב' סלעים לאשמו. כגון לאשם (מצורע) [מעילות] ולקח בהן ב' אילים כו': לקח בהן ב' אילים לחוליו. שמעל שחילל במעות וקנה מהן שני אילים לשם חוליו: היפה ב' סלעים יקרב לאשמו. לאשם שמעל במעילתו לשביל שמעל במעות של הקדש והשני איל שוה עשרה זזי דהיינו ב' סלעים וב' חומשין דהיינו קרן וחומש יקרב למעילתו לשום דמי אותו אשם שהיה מחוייב שמעל בדמיו. אבל קנה באותן שני סלעים בסלע איל לצורך אשם שהיה מחוייב ובסלע האחד מעל בו וקנה ממנו איל אחד לחוליו אם היה אותו שקנה לשום אשם שוה ב' סלעים יקרב לאשמו שמחוייב והשני איל אם הוא שוה נמי ב' סלעים יקרב למעילתו לאשם מעילות ויביא עמו סלע וחומשה דהיינו קרן וחומש מביתו ויתנהו לגזבר. הכא בסיפא דלא מעל אלא בחציי הקדש ונשאר בחקדש כדי קניית אשם חובתו הילכך יביא השני לאשם מעילות וישלם סלע וחומשו מביתו אבל ברישא שמעל בכל החקדש הילכך השוה ב' סלעים לאשם מעילות והשני למעילתו לקרן וחומש כדאמרן: קס"ד והשני למעילתו דבאשם מעילה קאמר: אילימא איל אשם כלומר לשום אשם מעילתו: למימר דחומש בהדי איל מעילות מייתי ליה. דהכא מובלע החומש עם דמי האיל: והכתיב ואת אשר חטא מן הקדש ישלם וחמישיתו יוסף עליו אלמא דחומש בהדי גזילו בהדי קרן מייתי ליה. והדר אשם מעילות ואת אשמו יביא לה': ועוד קתני איל. ולא כתיב איל אשם: ויביא עמה סלע וחומשה מביתו אלמא דחומש בהדי קרן מייתי לה. דקשיא רישא לסיפא ולקרא אלא מאי והשני למעילתו דקתני רישא כלומר דהשני יביא במקום קרן וחומש כמה דאיתהני מהקדש דישנו ב' סלעים ומעל בהן: ולקח מהן ב' אילים לחוליו דיפה ב' סלעים מקריב ליה איל אשם. מעילה ויפה עשרה זזי דהיינו קרן וחומש מייתי למאי דאיתהני מהקדש כו' כדפרשינן במתניתין: במאי אוקמתא כו'. אימא סיפא כו'. רישא קרי ליה למעילתו גזילו כדאמרן: **(ג)** וסיפא קרי למעילתו איל אשם: רישא דהוי איל שני דזבן קרן וחומש דשוי עשרה זזי כדי מעילתו קרי ליה לגזילו דסיפא דלא הוי איל שני דזבן קרן וחומש דלא שוי אלא תמניא זזי קרי ליה למעילתו איל אשם ויביא עמה סלע וחומש מביתו: כינום חומשין מהו שיתכפר. כלומר אם מעל וחזר ומעל וחזר עד שעלו החומשין לב' סלעים ואם רצה להתכפר באותן ב' סלעים מהו שיתכפר בהן: אם תמצא לומר. לפרש הבעיא דלקמן דאדם מתכפר בשבח הקדש כגון שקנהו בסלע ובשביחו והעמידו עד ב' סלעים ויכול להתכפר בו היינו טעמא משום דקא טרח ביה שהוציאו והכניסו עד שהשביחו אבל הכא בהא בהמה שקנה בב' סלעים מכינום חומשין דלא טרח בה לא מכפר בה: או דילמא דאם תמצא לומר. לפרש הבעיא דלקמן דאין אדם מתכפר בשבח הקדש היינו טעמא: משום דלא אפרשיה. לשבח מכיסיה אלא ממילא שבח ובשוותא דהקדש שבח אבל בדין שבח דכינום חומשין דאפרשיה מכיסיה אימא מתכפר: מאי לאו כי לקח בב' אילים בב' סלעים כל חד זבן דבר ז' זזי ושבח ליה דשוה תמניא וש"מ דאדם מתכפר בשבח הקדש: לא הכא במאי עסקינן דאוזיל רועה גביה. שמכר לו רועה ב' אילים שוים ד' סלעים בב' סלעים והאי שבח אינו הדקדש אלא דבעל הבית לפי שעשה לו הנאות לרועה מקודם לפיכך (נתנם) [מכרם] לו בזול ודמי כאילו אפרשיה בעה"ב להאי שבח כמיסו: לא פיטמו שאני דקא חסר ביה תמניא כלומר שבין הקנייה ובין ההוצאה עומד לו עד שמונה זזי דהיינו ב' סלעים: סיפא דזבן איל בארבעה. והוציא עליו בתלת ואשבחיה זזוא ושוי תמניא כדקתני והרי הוא בשתים: **(ד)** וש"מ דאדם (מת שהקדש) [מתכפר בשבח הקדש]: אי הכי אימא סיפא. דהא בריייתא הרי הוא בשתים בשר ושלם סלע מביתו להקדש אמאי ישלם סלע שלם הא חסר ליה בהא אלא ד' זזוי: מאי ישלם סלע תשלום דסלע. כלומר אותו זזו שמיני ישלם להקדש. אלמא דאין אדם מתכפר בשבח הקדש: ואי סבירא ליה דאין אדם מתכפר בשבח הקדש. כלומר דמשום כיי יהיב תשלום סלע: יכי יהיב תשלום סלע מאי הוי מ"מ באיל גופיה לא חסר תמניא ואגן בן ב' סלעים בעינן וליכא אלא לעולם קסבר אדם מתכפר בשבח הקדש: אי הכי אפ' תשלום סלע לא יתן. אין דלא בעי אלא משום גזרה שמא יאמרו כו' השתא איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי מאי הוי עלה: ת"ש לא יצא. אלמא דאין אדם מתכפר בשבח הקדש: לא שנו. דאין טענין לחם אלא לאחר כפרה ששניהם עומדות טעון לחם דמתכפר באיזה שירצה: אלמא קסבר אדם מתכפר בשבח

עין משפט נר מצוה

כז א ב ממי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה כד:
בח ג ממי' פ"ש מהלכות תמורה הל' ו ופי"י מהל' פסה"מ הל' ח:
בט ד ממי' פט"ו מהל' מעה"ק הלכה ד ומ"ש:
ל ה ממי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה כג:

מוסף רש"י

ולד תודה. שהפרים תודה מעוברת וילדה (מנחות עט: מבת"י). **והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם.** הלאמעה אם נמצאת אחר הקרבת שניה, וכן שניה אם נמצאת הלאמעה קודם הקרבתה והקריבה שוב אין שניה טעונה לחם (שם). **הקדישה חציה.** אחד מהם (בזבחים יב.). **ואינה קריבה.** דגזאל ונפחתיה הקדישה לא נלאה להקריב, דחציה השני הוקה מולין ודחוי מעקרו הוא, הלכך אינה קריבה עוד ותרעה ולוקחין בדמיה אחרת (שם וכעי"ז קדושין ז.). **דגזאל ונפחתה כשהקדיש חליה לא הוקה דאיה לוקה לגוף הקדש חליה שבמקום אחר ולכן אינה קריבה.** ואיכא דאמרי שנתמת בכולה, דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו (תמורה כו.). **ועושה תמורה.** אם תמיר בה (קדושין ז.). **דבא אינה דשתפין** (בזבחים יב.). **ותמורתה כיוצא בה.** דאיתה קריבה, דמכח קדושה דחויה בתה קדושין ז.). **בעלי חיים נדחין.** בהמה שנתמת בחיים דחויה דיחוי גמור, אף לכשנתמת לגמר שהיתה לחויה אינה קריבה אלא דחויה (פסחים צח.). ואע"ג דסדר מיחוי אינו לעולם משום דיחוי קמלי אינו לעולם (תמורה כו.) אם נדחו יבאו לעולם, ואיכא (ע"ז יומא סד.). אין דיחוי אלא בשתוכן אבל בעלי חיים אינם מחוברין ונמלאין, ולהיות קריבה הן בהמה כשחזר ונקרא חליה (קדושין ז.). **קדושת דמים מדהה וש"מ יש דחוי בדמים.** אפילו דבר אלא קדש תמילה לחקנת גופו אלא לגמרי, כגון הקדיש חליה וחליה השני מולין, נחוי לקרבן לגופו כמחילת הקדישו אינו קרוב עוד לעולם, דהוא"ל ונדחה ידחה, ואלא מיהא אין דיחוי הקדשים אלא הקדש לגופו ונדחה מהקריב, אבל קדושת דמים לא אלימא לגמרי כיה מותת דיחוי ואי אמיא לה שעת הכשר הקרבנה כגון הכא דחזר ונקרא חליה תקנב (פסחים צח. וכעי"ז זבחים יב: תמורה כו.) **לוקא אחמיא יש דיחוי בכביל דדמים אלא פרע לקנות חליה אל חבריו אלא היתה קויה לו כהקדשים, שעדיין לא קנה חליה מאל חבירו, ואינו נראה לגמרי** (זבחים שם).

שיטה מקובצת

א) איל דזבן קרן תיבת רובן נמחק: **ב)** איל דזבן קרן תיבת רובן נמחק: **ג)** ע"ר בחדושין: **ד)** דאפרשיה אימא לך מיהכפר תיבות איכא למימר ל"ש: **ה)** להו אדם מתכפר: **ו)** דאוזיל רועה גביה. גלירן ולא משני הכא דמיירי בשפטמו מדלא קתני אחד בשתי סלעים אלמא דלא מיירי בשפטמו: **ז)** א"ה אימא סיפא. גלירן אי אמרת בשלמא דאייירי בלא פטמו אלא דשבח מאליו ואדם מתכפר בשבח הקדש ניחא דמצריך לשלם סלע מביתו כו'. הר"י ד"ל: **ח)** סלע מביתו אמאי הא חסר ליה ז' מאי ישלם סלע תשלום: **ט)** גזירה. ס"א שלא יאמרו אדם מתכפר בפחות משתי סלעים: **י)** הפרשה יפה שתי סלעים ובשעת כפרה יפה סלע יצא: בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתי סלעים לא יצא. גלירן בקצת ס"י הגירסא להיפך בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתים כשר בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת כפרה יפה סלע פסול עיין בפי' המשנה ברמב"ם ובראב"ד גריס כגירסת רש"י. בשעת הפרשה ליכא לאוקמא כשפטמו מדלא קתני והרי הוא בשתים כדלעיל וגם מדקתני בשעת הפרשה יפה סלע משמע דלא אוזיל רועה גביה מש"ה לא אוקמי דאוזיל רועה גביה תוס' כת"י: בשעת הפרשה. ואין סברא לומר כשפטמה סלע יצא (בשעת) דבשעת הפרשה יפה ובשעת כפרה יפה שתים דא"כ הוי ליה למימר ובשעת כפרה הרי בשתים. מהר"י ד"ל: **יא)** בעי. ע"י תוס' מנחות (פ ע"ב) ד"ה מאי: **יב)** רב חנניא משמיה: **יג)** על תיבות דולד אין לחם נרשם עליהם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לאחקו: **יד)** קסבר אדם מתכפר: **טו)** על תיבת הרי נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לאחקו: **טו)** וחזר ולקח כו' להכי נקט ב' שותפין שאם היה כולו שלו והקדיש חציה פשיטא שפשטה קדושה בכולה כיון דהקדיש לדבר שהנשמה תלויה בו וחזי להקרבה אבל השתא שהיא של שותפין לא פשטה בכולה והילכך אמר וחזר ולקחה ולא קאמר ואח"כ הקדיש חבירו חציה האחרת משום דלא הוי מצי למימר ועושה תמורה דשותפין אינן ממירין דאיתיא בתמורה וכפ"ק דזבחים. תוס' הרא"ש: **יז)** נדחין דקתני אינה קריבה וש"מ כו' מדהה דקתני ותמורתה כיוצא בה וש"מ: **יח)** בדמים דקתני קדושה לאמי קדושה לדמים בפ"ק דקדושין יש גירסא אחרת דלא גריס כגירסא דכאן: **יט)** ויחזן משום ר' תי' אמר נמחק: **כא)** ר' חייא בר אבא מהדר תיבת דירא נמחק ותיבת אדא ל"ש: **כב)** נתנה תורה קצבה: **כג)** חלב נהוי לה תיבת יתן ל"ש: **כד)** נזיר נהוי ליה אות ל' ל"ש: **כה)** ע"י בחדושין: **כו)** דזבן כו' תיבת רוב נמחק: **כז)** איל דזבן קרן וחומשא שהרי ברישא הקרן והחומש עולין עשרה זזי כמו כן אחד מהאילים אשר לקח הוא יפה עשרה זזי ולהכי קרא: **כח)** לאשמו הראשון דהיינו גזילו מעילתו: **כט)** איל דזבן קרן והחומש דהיינו גזילו ומתיבת דהאיל עד תיבת אינו עולה ל"ש: **ל)** וחומש סלע ואין: **לא)** מה"ד תשלום דסלע: **לב)** בעינן וליכא: **לג)** הימנה. גלירן **א)** ר"ל אע"ג דמשנה היא ופליגי ר' יהודה ור"ש מ"מ בעי לאשמועינן כמאן סבר ר' יוחנן: **לד)** דיחוי ושוב אות ד' נמחק:

לה) ל"ל גלוין **ומ"מ מתעיקר היא ניחמא.**

לו) ע"כ שיך לעמוד הקולס. **לז)** נלפה ל"ל ולעולם אימא לך דאין אדם מתכפר בשבח הקדש.